

Németh Miklós alezredes, szaktanszékvezető:

TRENÁZSRENDSZER A REPÜLÉSIRÁNYÍTÓ TISZTKÉPZÉSBN

A VSZ. PTT. 1987. májusi értekezletén a hadtudomány általános elmélete és története szempontjából nagy jelentőségű dokumentumok fogalmazódtak meg, amelyek elindították a szervezet megalakulása óta első ízben a védelmi katonai doktrinális elvek és gyakorlati teendők kidolgozását, szervezeten és fegyverzetben a védelmi jelleg fokozott mértékű kidomborítását, az "elégéses védelem" megvalósítását. A kezdeti tevékenységek következményei és eredményei befolyásolják főiskolánk életét is, ezen belül kiemelten a repülésirányító tisztképzés tartalmi követelményeit, a harcászati szemléletmód alakulását.

Melyek ezek a következmények, eredmények?

Elsőként említeném ezek közül az ún. "ellenségképet", amelynek hatására mind a szárazföldi összefegyvernemi, mind a repülőharcászat tananyagában jelentős mértékű változtatást, átdolgozást kell végrehajtani ("... A VSZ. tagállamai egyetlen országot, egyetlen népet sem tekintenek ellenségnek ..." VSZ. PTT. 1987. májusi nyilatkozata.)

E téma eddigi tisztázása a "nagypolitika" szintjén vezethetett oda, hogy kézzelfogható leszerelési és csapatcsökkentési folyamat indult be.

Másodsor: az MN-ben jelenleg is folyó létszámcsökkentés folyamatában az is megfogalmazódott, hogy a jövő haderőnemi fejlesztésében - alapvetően minőségi és technikai - a honi légvédelem fog prioritást élvezni, természetesen a rendelkezésre álló anyagi-technikai eszközök leggazdaságosabb kihasználásával, a csapatképzésben is mind szélesebb körben bevezetendő trenázs és szimulációs rendszerek széleskörű alkalmazásával, a személyi állomány ilyen eszközökön való gyakoroltatásával.

Ezáltal a harci-technikai eszközök kímélése jöhet létre, jelentős anyagi kihatású üzemeltetési és üzemeltetési költségek takaríthatók meg.

A KGyRMF Repülőgépezetű és megfigyelő szakantszéke e tekintetben - ha eredetileg más céllal is - igen kedvező helyzetbe került az elmúlt évek során.

A jelenleg is üzemelő megfigyelő trenázsrendszer és gyakorló harcálláspont komplexum olyan modellt állít fel, amely kiválóan alkalmazható csapatkörül-mények között is. Ennek eredményeként mind repülőgép, mind rádió- és rádió-technikai eszközök üzemideje csökkenthető, ugyanakkor a kiképzési idő csökken, annak hatékonysága emelkedik.

Miről van szó részleteiben?

A hagyományos célravezetési rendszert figyelembe véve a repülésirányító hallgatók (és tisztek) gyakoroltatására - ezt megelőzően - trenázsberendezés nem állt rendelkezésre a MN-ben. Két kiképzési évet figyelembe véve kidolgozásra kerültek - a komplexum létrehozása után - a teljes trenázsrendszer hatékony alkalmazásának rendszerei, eljárásai, a hallgatók teljesítményének mérési rendszerei. A repülésirányító szakos hallgatók képzési céljait csaknem teljes mértékben hozzá alakítottuk a "Frontrepülő magasabbegység és egység harcálláspontok állománya harc kiképzési tervezete" (Re/399.) c. HM kiadványban rögzített követelményekhez. Ezáltal alkalmazhatóvá vált a trenázsberendezés a hallgatók szakmai gyakorlatának megkezdése előtti olyan felkészítéséhez, hogy a csapatnál végrehajtandó valós célravezetési gyakorlatok jelentős számban csökkenthetők legyenek. (Részleteiben az alábbi táblázat szerint.)

Ennek biztosítója:

- bármelyik honi vagy csapatrepülő egység közel- és távolkörzete imitálható, vagyis a repülésirányítási feladatok, gyakorlatok végrehajtása - a munkahelyi berendezésen túlmenően - a légihelyzeteket illetően is szimulálható;
- a repülőcsapatoknál rendszeresített bármelyik repülőgéptípus repülési jellemzői szerint végrehajthatók a gyakorlatok;
- mindkét alapvető munkahely típuson gyakoroltatható a megfigyelő (vízszintes tervtáblánál, VIP. indikátoros megfigyelői munkahelyen) az eredetivel azonos légihelyzet és irányítási rendszer szisztémája szerint.

A fentiek alapján tekintélyes mennyiségű üzemidő takarítható meg a repülőgépek és irányítástechnikai eszközök esetében.

A Re/399. szerint a repülésirányító tiszti szolgálat ellátására csak akkor osztható be, ha végrehajtotta az abban előírt elméleti felkészülést (ebből tesznek államvizsgát hallgatóink), továbbá, ha felkészült a tervezet első feladatának hat fajta gyakorlatából, amely 54 db gyakorlatot jelent.

A Re/399. első feladata a haladó kiképzésben 33, a második feladat 7 különböző gyakorlatot jelent, amelyben meghatározott a gyakorlatok mennyisége is. Mivel a második feladat már a kiképzett állomány gyakorlatait tartalmazza, ezért a trenázszerendezés alkalmazását az első feladat gyakorlatainál vehetjük számításba.

Tekintettel arra, hogy a megfigyelő trenázszerendezés és gyakorló harcálláspont komplexum a tervezet első 25 gyakorlatának begyakoroltatására alkalmas, a fenti követelmények teljesítése az alábbi szerint végrehajtható:

Gyak.szám:	Tartalma:	Előírt menny. össz.:	ebből trenázserendezés:	csapatnál:
1.	2.	3.	4.	5.
7.	Repülőgépszemélyzet irányítása a rádióhíradás zavarása esetén.	7	4	3
8.	Repülőgépszemélyzet irányítása a harcálláspont /VIP/ földi rádiólokációs eszközeinek zavarásakor.	7	4	3
9.	Repülőgépszemélyzet irányítása a repülőgép földi célra történő kivezetésekor (rávezetések) megadott irányból.	10	5	5

1.	2.	3.	4.	5.
13.	A repülőgépszemélyzetek irányítása légicél elfogásakor közepes- és nagymagasságokon.	15	8	7
14.	A repülőgépszemélyzetek irányítása légicél elfogásakor kismagasságon.	10	5	5
29.	Repülőgépszemélyzetek irányítása egyedüli szabad légi harcban.	5	-	5
Ö s s z e s e n :		54	26	28

Ahhoz tehát, hogy a repülésirányító tiszt ügyeleti szolgálatot láthasson el, a főiskola a trenázberendezés segítségével közel 50 %-os megtakarítást érhet el a csapatok javára! (Ezt biztosítják a képzési dokumentumaink is.) A 26 db gyakorlat megtakarítása személyenként értendő, egy gyakorlat végrehajtására egy óra üzemidőt számolva. Ez repülésirányítónként 26 óra üzemidőt jelent a repülőgép, - rádiólokációs és híradó berendezéseknél.

A végrehajtott gyakorlatokat a repülésirányítók saját naplójukba rögzítik és azt a gyakorlatvezető tanár (I. és II. osztályú megfigyelői kinevezéssel rendelkező) osztályozza és aláírásával hitelesíti. A főiskolánkról kibocsájtott repülésirányító tisztek utolsó éves szakmai gyakorlatának megszervezése és végrehajtása a fenti modell szerint történik, egyetértésben a repülőcsapatok parancsnoki állományával és a MN REF-séggel.

A szakmai állanvizsgák eredménye, a fiatal tisztek beilleszkedése és szolgálatba állítása - a csapatok tapasztalatai szerint - több hónapos megtakarítást tett lehetővé. (Évenként kb. 500 db célravezetési gyakorlat megtakarításáról van szó!)

További idő- és energiamegtakarítás érhető el a végzett repülésirányító tisztek osztálybasorolási felkészítésében is (csapatnál), mivel az előírt elfogási, célravezetési feladatok mennyiségének (osztálybasorolási szintenként) közel 50 %-a végrehajtható a trenázsrendszeren. Így elérhető, hogy a végzett tisztek az osztálybasorolási vizsgára (III. o.) már félév elteltével rendelkezzenek az előírt mennyiségű gyakorlattal, míg e nélkül az első vizsgára csak 1,5-2 év múlva van lehetőségük.

Hangsúlyozni kell, hogy a trenázsberendezés hatékonysága csakis a megfogalmazott és kipróbált módszerekkel és eljárásokkal érhető el, mivel a kiképzés alatt lévők teljesítményének objektív mérését csak a teljes komplexumban létrehozott kontroll anyagok biztosítják.

Az alkalmazási módszerekkel és a hatékonyság biztosításának eljárásaival a szaktanszék rendelkezik, ennek eredményét a repülőcsapatok irányító állományának biztosítani tudja. Ezáltal perspektívát adhatunk a repülőcsapatok harcálláspontjai számára a kiképzési szinten tartásban még az anyagi-technikai eszközök felhasználásának csökkentése esetén is a "mennyiségileg kisebb, de minőségileg jobb, ütőképesebb" szemléletnek.